

**KONAČNI PRIJEDLOG  
ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA  
I ENERGETSKU UČINKOVITOST**

**KONAČNI PRIJEDLOG  
ZAKONA O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU  
UČINKOVITOST**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom osniva Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (u daljnjem tekstu: Fond), uređuje njegovo ustrojstvo, djelatnost, izvori sredstava, namjena i način korištenja sredstava Fonda, te druga pitanja u svezi s ostvarivanjem djelatnosti Fonda.

Članak 2.

(1) U Fondu se obavljaju poslovi utvrđeni ovim Zakonom radi financiranja pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području:

- očuvanja, održivog korištenja, ~~održivog korištenja~~, zaštite i unapređivanja ~~stanja~~ okoliša,
- energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

(2) Fond u svom poslovanju razdvaja poslove pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti područja očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja ~~stanja~~ okoliša, i područja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Članak 3.

(1) U obavljanju svoje djelatnosti Fond promiče ~~ciljeve~~ i načela zaštite okoliša radi postizanja sustavnog i cjelovitog očuvanja kakvoće okoliša, očuvanja prirodnih zajednica i racionalnog korištenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uvjeta održivog razvoja, te ostvarivanja prava građana na zdrav okoliš.

II. USTROJSTVO I DJELATNOST FONDA

Članak 4.

- (1) Fond ima svojstvo pravne osobe s javnim ovlastima.
- (2) Osnivačka prava i dužnosti u ime Republike Hrvatske obavlja Vlada Republike Hrvatske.
- (3) Sjedište Fonda je u Zagrebu.
- (4) Fond se upisuje u sudski registar.

#### Članak 5.

(1) Fond upravlja i raspolaže sredstvima za poslove i namjene utvrđene ovim Zakonom.

(2) Fond odgovara za obveze cijelom svojom imovinom.

(3) Republika Hrvatska solidarno i neograničeno odgovara za obveze Fonda.

---

#### Članak 6.

(1) Fond ima statut i druge opće akte sukladno zakonu i statutu Fonda.

(2) Statut Fonda donosi Upravni odbor Fonda uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

(3) Statutom Fonda pobliže se uređuje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja pojedinih tijela, njihova prava i obveze, ograničenja Fonda glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine, javnost rada Fonda, te druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Fonda.

---

#### Članak 7.

(1) Djelatnost Fonda obuhvaća poslove u svezi s financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja ~~stanja~~ okoliša i u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije (u daljnjem tekstu: financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti), a osobito:

- stručne i druge poslove u svezi s pribavljanjem, upravljanjem i korištenjem sredstava Fonda,
- posredovanje u svezi s financiranjem zaštite okoliša i energetske učinkovitosti iz sredstava stranih država, međunarodnih organizacija, financijskih institucija i tijela, te domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba,
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, te potrebnim i raspoloživim financijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje,
- poticanje, uspostavljanje i ostvarivanje suradnje s međunarodnim i domaćim financijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim osobama radi financiranja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u skladu sa Nacionalnom strategijom zaštite okoliša ~~Strategijom zaštite okoliša~~ i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš, Strategijom energetskog razvitka i Programom provedbe Strategije energetskog razvitka, nacionalnim energetskim programima, drugim programima i aktima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, te međunarodnim ugovorima čija je stranka Republika Hrvatska za namjene utvrđene odredbama članka 19. ovoga Zakona,

- obavljanje i drugih poslova u svezi s poticanjem i financiranjem zaštite okoliša i energetske učinkovitosti utvrđenih statutom Fonda.

(23) Fond ima ovim Zakonom propisane javne ovlasti koje se odnose na donošenje rješenja obveznicima plaćanja naknada i posebne naknade, vođenje očevidnika obveznika plaćanja naknada i posebne naknade, donošenje rješenja o promjenama upisa u očevidniku obveznika plaćanja, propisivanje uvjeta koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda i uvjeta za dodjeljivanje njegovih sredstava, te uređivanje drugih pitanja utvrđenih člankom 20. stavkom 3. ovoga Zakona.

### III. TIJELA FONDA I UPRAVLJANJE FONDOM

#### Članak 8.

(4) Tijela Fonda su Upravni odbor i direktor Fonda.

Formatted: Bullets and Numbering

#### Članak 9.

(1) Fondom upravlja Upravni odbor u skladu s odredbama ovoga Zakona, statuta i drugih općih akata Fonda, te drugih zakona i propisa.

(2) Upravni odbor ima predsjednika i 6 članova.

(3) Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske.

(4) Vlada Republike Hrvatske imenuje u Upravni odbor:

- dva predstavnika ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša,
- jednog predstavnika ministarstva nadležnog za poslove energetike,
- jednog predstavnika ministarstva nadležnog za poslove financija,
- jednog predstavnika Hrvatskog sabora,
- jednog predstavnika Hrvatske gospodarske komore,
- jednog predstavnika iz redova stručnjaka iz područja zaštite okoliša.

(5) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti te način rada Upravnog odbora utvrđuju se statutom Fonda.

(6) Mandat članova Upravnog odbora traje 4 godine.

#### Članak 10.

(1) Voditelj poslovanja Fonda je direktor.

(2) Direktor zastupa i predstavlja Fond.

(3) Direktor ima zamjenika.

(4) Direktora i zamjenika direktora imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Upravnog odbora.

(5) Direktor i zamjenik direktora imenuju se na temelju javnog natječaja na vrijeme od 4 godine.

(6) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješnja direktora i zamjenika direktora utvrđuju se statutom Fonda u skladu sa zakonom.

Formatted: Bullets and Numbering

#### Članak 11.

(1) Fond ima nadzorna, stručna i savjetodavna tijela.

(2) Osnivanje, sastav i način rada, te poslovi i ovlaštenja tijela iz stavka 1. ovoga članka uređuju se statutom Fonda.

### IV. OSTVARIVANJE PRIHODA FONDA

#### 1. Izvori sredstava

#### Članak 12.

(1) Sredstva za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti sukladno ovom Zakonu osiguravaju se iz namjenskih prihoda Fonda od:

- naknada onečišćivača okoliša,
- naknade korisnika okoliša,
- naknada na opterećivanje okoliša otpadom,
- posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon.

(2) Sredstva Fonda ostvaruju se i iz:

- proračuna jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave sukladno zajednički utvrđenim programima,
- prihoda ostvarenih na temelju međunarodne bilateralne i multilateralne suradnje na programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti,
- prihoda i primitaka od upravljanja slobodnim novčanim sredstvima Fonda,
- donacija, pomoći i sl.,
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

#### 2. Određivanje naknada, posebne naknade i obveznika plaćanja

#### Članak 13.

(1) Pod naknadama onečišćivača okoliša razumijevaju se naknade na emisije u okoliš:

- ugljikovog dioksida (u daljnjem tekstu: emisija CO<sub>2</sub>),
- oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija SO<sub>2</sub>),

- oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (u daljnjem tekstu: emisija NO<sub>2</sub>).

(2) Obveznici plaćanja naknada iz stavka 1. ovoga članka su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub>.

(3) Naknade na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> izračunavaju se i plaćaju prema količini emisije u tonama.

(4) Iznos naknada na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> izračunava se prema izrazu:

$$N = N_1 \times E \times k_k$$

u kojem je:

N - iznos naknade na emisiju CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> ili NO<sub>2</sub> u kunama,

N<sub>1</sub> - naknada za jednu tonu emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub> (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

E - količina emisije u tonama u kalendarskoj godini,

k<sub>k</sub> - korektivni poticajni koeficijent ovisan o količini i podrijetlu emisije.

(5) Naknade na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> plaćaju se za kalendarsku godinu.

#### Članak 14.

(1) Pod naknadom korisnika okoliša razumijeva se naknada na građevine ili građevne cjeline za koje je propisana obveza provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš.

(2) Obveznici plaćanja naknade korisnika okoliša su pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili ovlaštenici prava na građevinama ili građevnim cjelinama.

(3) Naknada korisnika okoliša izračunava se i plaća ovisno o građevini ili građevnoj cjelini te prostornim, tehničkim i tehnološkim značajkama građevine ili građevne cjeline (površina, dužina, kapacitet i dr.) izraženim u odgovarajućim mjernim jedinicama.

(4) Iznos naknade korisnika okoliša za pojedinu građevinu ili građevnu cjelinu izračunava se prema izrazu:

$$N = Z_{z_1 z_2 z_3} \times N_1 \times k_k$$

u kojem je:

N - iznos naknade korisnika okoliša u kunama,

Z<sub>z<sub>1</sub>z<sub>2</sub>z<sub>3</sub></sub> - prostorna, tehnička i tehnološka značajka građevine ili građevne cjeline u kojoj je z<sub>1</sub> prostorna, z<sub>2</sub> tehnička, a z<sub>3</sub> tehnološka značajka izražena u odgovarajućoj mjernoj jedinici,

N<sub>1</sub> - naknada za mjernu jedinicu prostorne, tehničke i tehnološke značajke (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

k<sub>k</sub> - korektivni koeficijent ovisan o stupnju utjecaja građevine ili građevne cjeline na okoliš.

(5) Naknada korisnika okoliša plaća se za kalendarsku godinu.

#### Članak 15.

(1) Pod naknadama na opterećivanje okoliša otpadom razumijevaju se:

- naknada na komunalni otpad i/ili neopasni tehnološki otpad,
- naknada na opasni otpad.

(2) Obveznici plaćanja naknade na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad su pravne i fizičke osobe koje odlažu komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad na odlagališta.

(3) Naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad izračunava se i plaća prema količini odloženog otpada na odlagalište.

(4) Iznos naknade na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad izračunava se prema izrazu:

$$N = N_1 \times O$$

u kojem je:

N - iznos naknade na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad u kunama,

$N_1$  - naknada za jednu tonu odloženog komunalnog i/ili neopasnog tehnološkog otpada (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

O - količina odloženog komunalnog i/ili neopasnog tehnološkog otpada u kalendarskoj godini.

(5) Obveznici plaćanja naknade na opasni otpad su pravne i fizičke osobe koje svojom djelatnošću proizvode opasni otpad.

(6) Naknada na opasni otpad izračunava se i plaća prema količini proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada, te karakteristikama otpada.

(7) Iznos naknade na opasni otpad izračunava se prema izrazu:

$$N = N_1 \times P \times k_k$$

u kojem je:

N - iznos naknade na opasni otpad u kunama,

$N_1$  - naknada za jednu tonu proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

P - količina proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada u kalendarskoj godini,

$k_k$  - korektivni koeficijent ovisan o karakteristikama opasnog otpada.

(8) Naknade na opterećivanje okoliša otpadom plaćaju se za kalendarsku godinu.

## Članak 16.

(1) Pod posebnom naknadom za okoliš na vozila na motorni pogon (u daljnjem tekstu: posebna naknada) razumijeva se naknada koju plaćaju pravne i fizičke osobe vlasnici ili ovlaštenici prava na vozilima na motorni pogon.

(2) Posebna naknada plaća se pri registraciji vozila, odnosno pri redovnom tehničkom pregledu vozila.

(3) Posebna naknada određuje se i plaća prema vrsti vozila, vrsti motora i pogonskog goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila.

(4) Posebna naknada izračunava se za pojedino vozilo prema izrazu:

$$PN = N_o \times k_k$$

u kojem je:

PN - iznos posebne naknade u kunama,

$N_o$  - osnovna naknada za pojedinu vrstu vozila (u daljnjem tekstu: jedinična naknada),

$k_k$  - korektivni koeficijent ovisan o vrsti motora i pogonskog goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila.

(5) Registracija vozila na motorni pogon i ovjera tehničke ispravnosti vozila ne može se obaviti bez izvršene uplate posebne naknade.

#### Članak 17.

(1) Jedinične naknade i korektivne koeficijente temeljem kojih se obavlja izračun naknada i posebne naknade koje plaćaju pravne i fizičke osobe prema odredbama članka 13., 14., 15. i 16. ovoga Zakona, te pobliže kriterije i mjerila za utvrđivanje naknada i posebne naknade propisuje uredbom Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za zaštitu okolišu i ministra nadležnog za energetiku.

(2) Način i rokove obračunavanja i plaćanja naknada i posebne naknade propisat će pravilnikom ministar nadležan za zaštitu okoliša uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku.

### 3. Očevidnik obveznika plaćanja

#### Članak 18.

(1) Fond je dužan uspostaviti i voditi očevidnik obveznika plaćanja naknada i posebne naknade iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Upis obveznika plaćanja naknada u očevidnik obavlja se na temelju izdanih rješenja koje donosi Fond temeljem članka 26. stavak 2. ovoga Zakona.

(3) Oblik, sadržaj i način vođenja očevidnika propisat će pravilnikom ministar nadležan za zaštitu okoliša uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku.

(4) Obveznik plaćanja naknade upisan u očevidnik dužan je prijaviti Fondu prestanak poslovanja, statusnu promjenu ili promjenu djelatnosti u roku od petnaest dana od dana nastanka tih promjena.

(5) O statusnoj promjeni ili promjeni djelatnosti Fond obvezniku plaćanja izdaje rješenje na temelju kojeg se obavlja promjena upisa u očevidniku obveznika plaćanja.

### 4. Korištenje sredstava Fonda

#### Članak 19.

(1) Sredstva Fonda koriste se za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, a osobito:



- zaštitu, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača,
- saniranje odlagališta otpada, poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obradu otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada,
- poticanje čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada i emisija u proizvodnom procesu,
- zaštitu i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti,
- provedbu nacionalnih energetskih programa,
- poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, biomasa i dr.),
- poticanje održive gradnje,
- poticanje čistijeg transporta,
- poticanje održivog korištenja prirodnih dobara,
- poticanje održivog razvoja ruralnog prostora,
- poticanje održivih gospodarskih djelatnosti, odnosno održivog gospodarskog razvoja,
- unapređivanje sustava informiranja o stanju okoliša, praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenje sustava upravljanja okolišem,
- poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti,
- ostvarivanje djelatnosti Fonda.

(2) Fond može sudjelovati i u sufinanciranju programa, projekata i sličnih aktivnosti za namjene iz stavka 1. ovoga članka, koji se provode na području Republike Hrvatske, kad ih organiziraju i financiraju međunarodne organizacije, financijske institucije i tijela, te druge strane pravne osobe.

## Članak 20.

(1) Sredstva Fonda daju se pravnim i fizičkim osobama, korisnicima sredstava, radi financiranja namjena utvrđenih člankom 19. ovoga Zakona, putem zajmova, subvencija, pomoći i donacija na temelju javnog natječaja koji objavljuje Fond.

(2) Fond neće raspisati javni natječaj kad kao ugovorna strana neposredno sufinancira i sudjeluje u realizaciji programa, projekata i sličnih aktivnosti sukladno ovom Zakonu.

(3) Općim aktima Fonda utvrđuju se uvjeti koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uvjeti i način dodjeljivanja sredstava Fonda, kriteriji i mjerila za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda, način praćenja namjenskog korištenja sredstava i ugovorenih prava i obveza, te druga pitanja od značenja za dodjeljivanje i korištenje sredstava Fonda.

(4) Opće akte iz stavka 3. ovoga članka donosi Upravni odbor Fonda uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša i ministarstva nadležnog za poslove energetike.

(5) Korisnici sredstava Fonda dužni su dodijeljena sredstva koristiti namjenski, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom o korištenju sredstava.

(6) Ako korisnik sredstava dodijeljena sredstva ne koristi na način i za namjene utvrđene ugovorom dužan je nenamjenski utrošena sredstva vratiti Fondu, a za štetu nanесenu Fondu odgovara na način utvrđen ugovorom o korištenju sredstava i zakonom.

## V. IMOVINA I FINANCIJSKO POSLOVANJE FONDA

### Članak 21.

(1) Imovinu Fonda čine stvari, prava i ostala sredstva pribavljena od osnivača, te sredstva koja Fond ostvari na drugi način propisan ovim Zakonom.

(2) Imovinom Fonda raspolaže Upravni odbor i direktor Fonda sukladno ovom Zakonu i statutu Fonda.

### Članak 22.

(1) Fond ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske, odnosno tijela kojeg ona odredi, steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđene statutom Fonda.

(2) Fond ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske, odnosno tijela kojeg ona odredi, ugovoriti ni druge poslove čija vrijednost prelazi iznos utvrđen statutom Fonda.

### Članak 23.

(1) Za svaku poslovnu godinu Upravni odbor Fonda donosi program rada i financijski plan.

(2) U programu rada i financijskom planu izdvojeno se prikazuju programi i projekti te financijska sredstva za područje zaštite okoliša i područje energetske učinkovitosti sukladno odredbama članka 2. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Financijski plan Fonda donosi se u skladu s postupkom propisanim za izvanproračunske fondove.

~~(3)~~(4) Fond donosi program rada i za ~~četverogodišnje~~ ~~višegodišnje~~ razdoblje u skladu sa Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš ~~Strategijom zaštite okoliša~~, Strategijom energetskog razvitka i Programom provedbe Strategije energetskog razvitka, nacionalnim energetskim programima, drugim aktima i propisima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, te međunarodnim ugovorima čija je stranka Republika Hrvatska, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

(5) Fond je obveznik primjene propisa koji uređuju područje proračunskog računovodstva i financijskog izvješćivanja u proračunskom računovodstvu.

### Članak 24.

(1) Fond je dužan dostaviti izvještaje o ostvarivanju programa rada i poslovanja za proteklu godinu ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku u roku propisanom za podnošenje godišnjeg izvještaja.

(2) Izvještaj o programu rada i poslovanja Fond je dužan dostaviti ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku i u drugo vrijeme na njihov zahtjev.

#### Članak 25.

(1) Sredstvima Fonda ~~prvenstveno se prvenstveno se~~ financiraju programi, projekti i slične aktivnosti utvrđeni sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Nacionalnom planu djelovanja za okoliš, Strategiji energetskeg razvitka i Programu provedbe strategije energetskeg razvitka, ~~Strategiji zaštite okoliša tete~~ nacionalnim energetskeg programima.

~~(1)~~(2) U financiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti utvrđenih sukladno stavku 1. ovoga članka Fond surađuje s bankama i drugim financijskim institucijama.

Formatted: Bullets and Numbering

## VI. OBRAČUN I NAPLATA NAKNADA I POSEBNE NAKNADE

#### Članak 26.

(1) Obračun radi naplate naknada i posebne naknade obavlja Fond.

(2) Obveznici plaćaju naknade i posebnu naknadu na temelju rješenja kojeg donosi Fond.

(3) Protiv rješenja Fonda može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove zaštite okoliša u roku od osam dana od dana dostave rješenja.

(4) Obračunati i dospjeli iznosi naknada i posebne naknade uplaćuju se na račun Fonda.

(5) Naplatu posebne naknade na temelju rješenja Fonda o plaćanju posebne naknade obavljaju pravne osobe ovlaštene za registraciju, odnosno ovjeru tehničke ispravnosti vozila na motorni pogon.

(6) Fond s pravnim osobama iz stavka 5. ovoga članka sklapa ugovor kojim se uređuje način naplate posebne naknade te uplate naplaćenih sredstava na račun Fonda, kao i druga pitanja kojim uređuju međusobna prava i obveze.

#### Članak 27.

(1) Naplatu dospjelih nenaplaćenih iznosa naknada zajedno s pripadajućim kamatama, od obveznika plaćanja čiji se platni promet obavlja preko računa koje vode pravne osobe ovlaštene za poslove platnog prometa,

obavljaju te pravne osobe na temelju izvršnog rješenja Fonda prijenosom sredstava s računa obveznika na račun Fonda.

(2) Izvršno rješenje utvrđuje se izvršnim nalogom pravnoj osobi ovlaštenoj za poslove platnog prometa za prijenos sredstava s računa obveznika plaćanja.

#### Članak 28.

U pogledu vrste i iznosa naknada i posebne naknade, obveznika plaćanja, pojedinačnih obveza za plaćanje, nastanka obveze obračunavanja, načina i rokova obračunavanja i plaćanja, te vođenja očevidnika primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i njegovih provedbenih propisa, a u pogledu naplate naknada i posebne naknade, žalbenog postupka, prekršaja i zastare, te ovršnog postupka radi naplate duga, odgovarajuće se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona, dok se za pitanja koja nisu uređena ovim zakonima primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

### VII. JAVNOST RADA FONDA

#### Članak 29.

(1) Rad Fonda je javan.

(2) Fond pravodobno i istinito izvješćuje javnost o obavljanju poslova svoje djelatnosti za koju je osnovan na način propisan statutom Fonda.

(3) Fond je dužan javnosti i sredstvima javnog priopćavanja i na njihov zahtjev davati informacije o obavljanju poslova svoje djelatnosti, te omogućiti uvid u odgovarajuću zahtijevanu dokumentaciju.

(4) Fond može uskratiti davanje informacije, odnosno uvid u dokumentaciju ako je statutom Fonda propisana kao službena ili poslovna tajna.

### VIII. UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

#### Članak 30.

(1) Upravni nadzor i nadzor nad stručnim radom Fonda obavlja ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša i ministarstvo nadležno za poslove energetike, svako u svom djelokrugu.

(2) Inspekcijski nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa provodi u sklopu svojih nadležnosti inspekcija zaštite okoliša.

(3) Statutom Fonda ~~može se propisati~~ može se propisati ~~se~~ provođenje nadzora poslovanja Fonda od strane neovisnih ovlaštenih revizorskih tvrtki.

## IX. KAZNENE ODREDBE

### Članak 31.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 40.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se pravne osobe koje ne uplaćuju na propisan način i u propisanim rokovima naknade utvrđene člankom 12. stavkom 1. podstavcima 1., 2. i 3. ovoga Zakona (članci 13., 14., 15. i 17. i članak 26. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizičke osobe kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 8.000,00 do 10.000,00 kuna.

### Članak 32.

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 70.000,00 kuna kaznit će se Fond ako ne uspostavi i ne vodi očevidnik obveznika plaćanja na propisan način (članak 18. stavci 1., 2. i 3.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u Fondu novčanom kaznom od 7.000,00 kn do 10.000,00 kuna.

### Članak 33.

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 70.000,00 kuna kaznit će se Fond ako ne obračuna i izda rješenje obvezniku plaćanja naknade na propisan način i u utvrđenim rokovima (članak 17. stavak 2. i članak 26. stavci 1. i 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u Fondu novčanom kaznom od 7.000,00 kn do 10.000,00 kuna.

### Članak 34.

(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se Fond ako ne donese rješenje o statusnoj promjeni ili promjeni djelatnosti u

očevidnik obveznika plaćanja na temelju prijave obveznika plaćanja (članak 18. stavak 5.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u Fondu novčanom kaznom od 6.000,00 kn do 9.000,00 kuna.

#### Članak 35.

(1) Novčanom kaznom od 15.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se Fond ako ne dostavi izvještaje ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku, ili ih ne dostavi u propisanom roku (članak 24.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u Fondu novčanom kaznom od 5.000,00 do 8.000,00 kuna.

#### Članak 36.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se Fond ako javnost ne izvješćuje pravodobno i istinito o obavljanju poslova iz svoje djelatnosti na način propisan statutom, ako javnosti i sredstvima javnog priopćavanja na njihov zahtjev ne daje informacije o obavljanju poslova svoje djelatnosti ili uskrati uvid u zahtijevanu dokumentaciju ako je uvid dopušten (članak 29. stavci 2., 3. i 4.).

#### Članak 37.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba koja ne prijavi statusnu promjenu ili promjenu djelatnosti u propisanom roku (članak 18. stavak 4.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 10.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3.000,00 do 6.000,00 kuna.

#### Članak 38.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba koja ne plati posebnu naknadu (članak 12. stavak 1. podstavak 4., članak 16. i članak 17.).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba ovlaštena za registraciju, odnosno ovjeru tehničke

ispravnosti vozila koja ne naplati ili ne uplati na račun Fonda posebnu naknadu (članak 12. stavak 1. podstavak 4. i članak 26. stavci 5. i 6.).

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počinji fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 3.000,00 do 6.000,00 kuna.

#### Članak 39.

Naplaćene novčane kazne za prekršaje propisane odredbama članaka 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37. i 38. ovoga Zakona prihod su državnog proračuna.

### X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

#### Članak 40.

Osnivač osigurava sredstva za osnivanje i početak rada Fonda.

#### Članak 41.

(1) Vlada Republike Hrvatske imenovat će privremenog direktora Fonda i članove Upravnog odbora u roku od trideset dana, ~~a članove Upravnog odbora u roku od 60 dana~~ od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Privremeni direktor dužan je obaviti pripreme za početak rada Fonda i podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od šezdeset dana od dana imenovanja.

#### Članak 42.

Upravni odbor dužan je donijeti statut Fonda u roku od trideset dana, a opće akte iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona u roku od devedeset dana od dana imenovanja.

#### Članak 43.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će provedbeni propis iz članka 17. stavka 1. ovoga Zakona u roku šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Formatted: Bullets and Numbering

(2) Ministar nadležan za zaštitu okoliša donijet će provedbene propise iz članka 17. stavka 2. i članka 18. stavka 3. ovoga Zakona u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Formatted: Bullets and Numbering

#### Članak 44.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama", a primjenjivat će se od 1. siječnja 2004. godine.



## OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

### 1. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Osnivanje proračunskih ili izvanproračunskih fondova za financiranje zaštite okoliša u tranzicijskim zemljama pokazalo se nužnim radi ublažavanja niza tržišnih i institucionalnih nedorečenosti i poteškoća tijekom prijelaza na tržišno gospodarstvo, koje usporavaju korištenje ekonomskih instrumenata za financiranje zaštite okoliša i punu primjenu načela *onečišćivač plaća*. Fondovi zaštite okoliša u tim zemljama postali su glavni mehanizmi prikupljanja i upravljanja proračunskim ili izvanproračunskim sredstvima. Glavni izvori prihoda tih fondova su naknade koje se plaćaju zbog onečišćavanja zraka, voda, postupanja s otpadom, korisničke naknade/pristojbe, naknade za koncesije, te doprinosi, prekršajne kazne, darovnice, subvencije, i dr.

Fondovi za zaštitu okoliša u tranzicijskim zemljama imaju značajnu ulogu u procesu pridruživanja tih zemalja Europskoj uniji. Fondove su osnovale gotovo sve tranzicijske zemlje Istočne i Srednje Europe kao što su Bugarska, Republika Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Poljska, Rumunjska, Slovačka i Slovenija. Fondovi se osnivaju i u onedavno nezavisnim državama bivšeg SSSR-a. Neke od država su osnovale i više fondova zaštite okoliša, primjerice Poljska, Litva, Latvija, Bugarska.

Od razvijenijih tranzicijskih zemalja samo Hrvatska kasni s osnivanjem Fonda. Osnivanje fondova u tim zemljama je u funkciji poticanja razvoja uz strogo namjenski okvir djelovanja i rada, a realiziralo se uz pomoć svjetskih financijskih institucija, odnosno programa (Svjetske banke, Američke agencije za istraživanje i razvoj – USAID, EU-Phare programa), putem tehničke i drugih oblika pomoći.

Udio fondova zaštite okoliša u financiranju ukupnih ulaganja za nadzor i smanjenje onečišćavanja okoliša u razdoblju 1993.- 1996. godine iznosio je, primjerice, u Poljskoj između 30-40%, Rusiji oko 5%, a u Mađarskoj, Litvi i Sloveniji oko 20% (za 1996.). Najveći dio sredstava ulaže se u zaštitu voda, zraka i postupanje s otpadom, ali i u druga područja zaštite. Financiranje je, prije svega, u funkciji provedbe nacionalnih strategija i nacionalnih planova djelovanja za okoliš, odnosno poboljšanje kakvoće okoliša.

U tranzicijskim zemljama fondovi za zaštitu okoliša dali su dobre rezultate, jer su:

- ubrzali ostvarenje poboljšanja u okolišu,
- ubrzali razvoj domaćeg tržišta za financiranje zaštite okoliša,
- pokrenuli dodatna ulaganja u zaštitu okoliša,
- omogućili učinkovitiju uporabu financijskih sredstava izbjegavanjem određenih administrativnih ograničenja koja nameću uobičajene proračunske procedure,
- ojačali domaće sposobnosti pripreme projekata i provedbu politike zaštite okoliša.

Osnivanje nacionalnog fonda za zaštitu okoliša za neke je od tranzicijskih zemalja bilo ključno za učlanjenje u odgovarajuće programe Europske unije (PHARE program), za njihovo pozicioniranje na listi čekanja za

ulazak u Europsku uniju, i/ili ostvarivanje nužne suradnje s određenim međudržavnim organizacijama, kao i jačanje financijskih odnosa sa svjetskim financijskim središtima (MMF, EBRD, Svjetska banka i sl.).

Jasno definirana politika zaštite okoliša Republike Hrvatske, oblikovana usvojenom Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš, odredila je prioritetne ekonomske mjere za ostvarivanje postavljenih ciljeva koje uključuju i osnivanje Fonda.

Osnivanje Fonda za zaštitu okoliša u Hrvatskoj dobilo je i međunarodnu podršku.

Komisija UN-a za Europu, Odbor za zaštitu okoliša u svom Izvješću o provedbi zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj iz 1999. godine, podržala je osnivanje Fonda za zaštitu okoliša kao mjeru za unapređenje financiranja zaštite okoliša i učinkovitosti plaćanja (primitaka) i izdataka za okoliš do prelaska na tržišno gospodarstvo.

U okviru Regionalnog programa obnove okoliša za jugoistočnu Europu (REReP) Pakta o stabilnosti, projekt 1.5.2., pod nazivom «Fond za zaštitu okoliša u Hrvatskoj», dobio je podršku Europske unije, tj. Njemačke u obliku financijske i tehničke pomoći, koja uključuje i savjetodavne usluge na izradi Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i podzakonskih propisa, uvođenje novih naknada, financiranje promidžbenih aktivnosti na osnivanju i djelatnosti Fonda, uspostavljanje dijela infrastrukture Fonda, stručnog osposobljavanja djelatnika Fonda, i dr.

Projekt provodi Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja u suradnji s provedbenom agencijom njemačke Vlade, Njemačkim društvom za tehničku suradnju (GTZ).

## 1. Financiranje zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj

Očuvanje prirode i okoliša jedna je od najvećih vrijednosti ustavnog poretka Republike Hrvatske. Temeljem Ustavnog određenja i zaključaka Konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju iz Rio de Janeiro, u lipnju 1992. godine Sabor Republike Hrvatske donio je Deklaraciju o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj. Deklaracijom se izražava odlučnost da se u cijelosti osigura uravnoteženi ekološki i gospodarski razvoj radi trajnog očuvanja nacionalne baštine za sadašnje i buduće generacije i provedba Ustavom zajamčenog prava hrvatskih državljana na zdrav život u očuvanom okolišu.

Osnovni dokumenti zaštite okoliša su Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš, koji dugoročno određuju i usmjeravaju ciljeve upravljanja okolišem u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem na području države, te programi zaštite okoliša za područje županija, odnosno Grada Zagreba.

Zaštita okoliša uređuje se Zakonom o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 82/94 i 128/99), Zakonom o zaštiti zraka (Narodne novine, broj 48/95), Zakonom o otpadu (Narodne novine, broj 34/95), Zakonom o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 30/94 i 72/94) i propisima koji su temeljem tih zakona doneseni.

Određena pitanja zaštite okoliša u odnosu na pojedine sastavnice okoliša uređuju se i drugim zakonima.

Odredbama članka 60. Zakona o zaštiti okoliša uređuje se financiranje zaštite okoliša na način da se sredstva za programe očuvanja, zaštite i

unapređivanja stanja okoliša osiguravaju u državnom proračunu, proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te iz drugih izvora sukladno zakonu. Kao drugi izvori sredstava za financiranje zaštite okoliša razumijevaju se namjenske naknade koje se plaćaju zbog onečišćavanja okoliša, odnosno korištenja prirodnih dobara temeljem posebnih propisa (propisi u području upravljanja vodama, šumama, mineralnim sirovinama i dr.), cijene komunalnih usluga u zaštiti okoliša, vlastita sredstva onečišćivača, posebice velikih gospodarskih subjekata, sredstva bespovratne financijske pomoći te zajmova i kredita iz međunarodnih i domaćih izvora, i dr.

Odredbama članka 60. stavka 5. Zakona o zaštiti okoliša propisuje se osnivanje Fonda za zaštitu okoliša kojim se trebaju osigurati dodatna sredstva za financiranje projekata, programa i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša.

Prema raspoloživim podacima ulaganja u zaštitu okoliša u 1997. iznosila su u Republici Hrvatskoj 10 USD po stanovniku. Istovremeno u Mađarskoj 66 USD, Češkoj 101 USD, Grčkoj 114 USD, Danskoj 322 USD i Švicarskoj 612 USD po stanovniku.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2000. ulaganja u zaštitu okoliša iznosila su ukupno 394 mil.kn (49,58 mil. USD) ili 0,25% BDP-a te prema tom izvoru nisu zabilježene značajnije promjene zadnjih godina.

Dosadašnja ulaganja značajno su niža od potrebnih, na razini države, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i gospodarskih subjekata.

Važeći porezni i carinski propisi Republike Hrvatske nisu poticajni za ulaganja u zaštitu okoliša. Oni ne sadrže olakšice ili oslobođenja za tu vrstu ulaganja osim u slučaju kada se uvoze dobra namijenjena zaštiti okoliša temeljem međunarodnih ugovora čija je stranka Republika Hrvatska. Uvjeti dodjeljivanja kredita za programe/projekte u zaštiti okoliša u domaćim poslovnim bankama, posebice za gospodarske subjekte, koji su u zadnje dvije godine ipak poboljšani, nisu dovoljno poticajni.

Povezivanje javnog i privatnog kapitala, koje bi trebalo osigurati veća ulaganja u zaštitu okoliša, tek je u razvoju, a otežana je i primjena načela *onečišćivač plaća*. Prema tom načelu onečišćivač snosi troškove mjera za sprječavanje i nadziranje onečišćenja okoliša te troškove nastale onečišćavanjem okoliša. Načelo *onečišćivač plaća* ujedno je osnovno načelo na kojemu se temelje sustavi financiranja zaštite okoliša i u razvijenim tržišnim gospodarstvima. U Hrvatskoj, kao i drugim tranzicijskim zemljama, ovo načelo još nema svoju punu primjenu, koja bi trebala osigurati stalan i veći priljev sredstava za zaštitu okoliša.

Prema mišljenju stručnjaka UN Komisije za Europu, Odbora za zaštitu okoliša, koja je tijekom 1999. godine boravila u Hrvatskoj radi ocjene provedbe zaštite okoliša, Hrvatska treba težiti godišnjoj visini ulaganja u zaštitu okoliša (iz svih mogućih izvora) od oko 1% BDP-a. To znači da bi, polazeći od BDP-a za 2001. godinu koji se procjenjuje na 163 mlrd. kn i izdvajanja od 1%, ukupan iznos ulaganja u zaštitu okoliša trebao iznositi približno 1.630 mil. kn što je neusporedivo više od dosadašnjih godišnjih ulaganja prema službenim statističkim podacima. Procjene troškova provedbe programa zaštite okoliša, rađene za potrebe izrade Nacionalnog plana djelovanja za okoliš (2000.) govore da bi ukupno ulaganje u zaštitu okoliša u desetogodišnjem razdoblju trebala iznositi ne samo 1% BDP-a već i više od 4% BDP-a godišnje. Sredstva bi

trebalo osigurati iz više izvora, kao što su: državni proračun, proračuni jedinica lokalne samouprave i županije, gospodarski sektor, međunarodni izvori, i iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Naime, potrebna ulaganja u tri ključna sektora procjenjuju se na ukupno 7,7 mlrd. USD (otpad 28%, upravljanje vodama 64%, zaštita zraka 8%).

Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji nameće obveze za dodatnim ulaganjima radi potrebe usvajanja i provedbe novih i mijenjanja postojećih zakona, drugih propisa i postupaka u skladu sa standardima i praksom Europske unije. Postojeći izvori i način financiranja zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj neće moći udovoljiti rastućim zahtjevima za ulaganjima, pa je i iz tog razloga prijeko potrebno osnovati Fond zaštite okoliša i putem njega osigurati dodatna sredstva.

## 2. Financiranje nacionalnih energetskih programa (energetske učinkovitosti)

Hrvatski je Sabor donio Zakon o energiji ("Narodne novine", broj 68/01) kojim se, među ostalim, uređuju pitanja u svezi s provođenjem mjera za sigurnu i pouzdanu opskrbu energijom i njenu učinkovitu proizvodnju i korištenje. Strategijom energetskog razvitka, koja se donosi sukladno navedenom zakonu, utvrđuju se pitanja u svezi osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe energijom i njene učinkovite proizvodnje i učinkovitog korištenja, osobito radi korištenja različitih i obnovljivih izvora energije, osiguranja zaštite okoliša u svim područjima energetske djelatnosti, a posebno, što je izuzetno značajno, utvrđuju se i nacionalni energetski programi, potrebna ulaganja u energetiku kao i poticaji za ulaganja u obnovljive izvore i za postizanje energetske učinkovitosti te mjere zaštite okoliša.

Sukladno Strategiji energetskog razvitka i Programu provedbe Strategije energetskog razvitka Vlada Republike Hrvatske pokrenut će provođenje nacionalnih energetskih programa kojima treba osigurati dugoročne razvojne ciljeve i usmjeravanje energetskih sektora, odnosno ulaganja u obnovljive izvore energije kao i učinkovito korištenje energije.

Republika Hrvatska je ratificirala Ugovor o Energetskoj povelji (NN-MU 15/97) čija je svrha utemeljenje pravnog okvira za unapređenje dugoročne suradnje na području energetike, zasnovane na dopunjavanju i uzajamnoj koristi. Energetskom poveljom uređuje se: trgovina energetskim materijalima i proizvodima, tržišno natjecanje, tranzit (prolazak) energetskih materijala i proizvoda temeljem otvorenog i objektivnog pristupa, prijenos energetske tehnologije, pristup tržištu kapitala, promicanje i zaštitu investicija, suverenitet nad energetskim dobrima, zaštita okoliša, razvidnost zakona i podzakonskih provedbenih propisa te rješavanje sporova.

Republika Hrvatska je također ratificirala Protokol Energetske povelje o energetskoj učinkovitosti, te sukladno tome skrbi o dosljedno smanjivanju negativnih utjecaja energetskih sustava na okoliš, te potiče suradnju na području energetske učinkovitosti.

Energetska učinkovitost po svojoj prirodi značajno doprinosi klimatskoj stabilizaciji i uopće smanjenju štetnog utjecaja na okoliš. Stalna skrb o povećanju energetske učinkovitosti je jedna od temeljnih komponenti održivog

razvoja. Dosljedna politika energetske učinkovitosti vodi i do povećanja zaposlenosti, te na kraju i do veće konkurentnosti cijele nacionalne ekonomije.

Organizirana i sustavna skrb o energetske učinkovitosti i korištenju obnovljivih izvora energije provodit će se u Republici Hrvatskoj na temelju Nacionalnih energetskih programa, koje je 1997. godine pokrenula Vlada Republike Hrvatske, i to:

- KUEN<sub>zgrada</sub> – program energetske učinkovitosti u zgradarstvu,
- MIEE – mreža industrijske energetske učinkovitosti,
- KOGEN – program kogeneracije,
- KUEN<sub>cts</sub> – program energetske učinkovitosti centraliziranih toplinskih sustava,
- TRANCRO – program energetske učinkovitosti transporta,
- MAHE – program izgradnje malih hidroelektrana,
- SUNEN – program korištenja energije sunca,
- BIOEN – program korištenja energije biomase i otpada,
- ENWIND – program korištenja energije vjetra,
- GEOEN – program korištenja geotermalne energije,
- CROTOK – program energetskog razvoja otoka.

Cilj i obveza u razradi svakog od pokrenutih energetskih programa je postizanje održivog razvoja, povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije te zaštita i unapređivanje stanja okoliša.

Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora dolaze u središte energetske politike ne samo razvijenih zemalja već i Hrvatske. Najvažniji razlozi koji to uvjetuju su ograničenost energetskih resursa, problemi u zaštiti okoliša koji su posljedica intenzivnog razvitka, tržišna sposobnost tvrtki u gospodarstvu, povećanje standarda, te troškovi energije.

Skrb za povećanje energetske učinkovitosti odnosi se na sve dijelove energetskog sustava, od proizvodnje do potrošnje energije, od izbora energenata do korištenja obnovljivih izvora energije. Prema raspoloživim podacima procjenjuje se da se energetska učinkovitost u zemljama u tranziciji može povećati na razini cijelog sustava od 1 do 1,5 posto godišnje. Stoga, energetska učinkovitost treba biti jedna od važnih ciljeva energetske politike.

U energetske politici Hrvatske korištenje obnovljivih izvora energije, koje će biti u skladu s raspoloživim resursima, razvitkom tehnologije i ukupnom gospodarskom politikom, treba imati posebno značenje. Energetska učinkovitost i dobro gospodarenje energijom također predstavlja značajnu osnovu. U tom segmentu zaštita okoliša također treba biti važna zadaća i cilj, što u energetske sektoru podrazumijeva primarno djelovanje kroz energetske učinkovitost, obnovljive izvore, izvore energenata i primjenu najsuvremenijih tehnologija zaštite.

Polazeći od odredbi članka 11. Zakona o energiji Fond se osniva s ciljem da sredstvima sudjeluje u sufinanciranju nacionalnih energetskih programa, i time omogući postizanje energetske učinkovitosti, korištenju obnovljivih izvora energije i zaštiti okoliša.

U sklopu poslovanja Fonda osigurat će se i provoditi:

- nova i specifična uloga energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u sklopu promjena koje će se dogoditi u otvaranju hrvatskog energetskog tržišta, kao i drugih promjena u okviru reforme energetskog sustava,
- mobilizacija razvojnog kapitala, prvenstveno domaćih poslovnih banaka u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, jer polazna pretpostavka financiranja je da korisnik ima gospodarsku korist od projekta, čime se ostvaruje jedna od pretpostavki ukupnog gospodarskog rasta i razvoja

### 3. Osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost potkrijepljeno je ne samo zakonskim temeljem, već i analizama stanja u području financiranja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u Republici Hrvatskoj, te iskustvima tranzicijskih zemalja, a posebno je utemeljeno na sljedećim razlozima:

- Vlada Republike Hrvatske svojim se programom obvezala na žurno osnivanje posebnog Fonda za povoljno kreditiranje i poticanje ulaganja u području zaštite okoliša;
- Republika Hrvatska je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom zajednicama i njihovim državama članicama u listopadu 2001. u kojem se obvezala na osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost;
- Hrvatska je članica mnogih međunarodnih financijskih institucija, međunarodnih međuvladinih organizacija i integracija (Međunarodnog monetarnog fonda /IMF/, Svjetske banke, Europske banke za obnovu i razvoj /EBRD/, Međunarodne financijske korporacije /IFC/ i drugih), pa je postojanje jedne takve institucije u sustavu cjelokupnog financiranja zaštite okoliša neophodno potrebno Hrvatskoj;
- Hrvatska je stranka i većeg broja međunarodnih ugovora u zaštiti okoliša: Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka i pratećih protokola, Okvirne konvencije o promjeni klime, Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača, Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač, Konvencije o biološkoj raznolikosti, Konvencije o zaštiti svjetske i kulturne i prirodne baštine, Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegova odlaganja, Konvencije o sprječavanju onečišćenja mora izbacivanjem otpadaka i dr., kojima je preuzela obvezu provedbe određenih mjera odnosno programa zaštite okoliša. Fond će svojom djelatnošću pomoći u ostvarivanju preuzetih obveza;
- Donošenjem Nacionalne strategije zaštite okoliša siječnja 2002. godine i Nacionalnog plana djelovanja za okoliš preuzete su obveze u ostvarivanju utvrđenih prioriteta. Fond treba svojom djelatnošću također pomoći u ostvarivanju tih prioriteta;

- Donošenjem Nacionalne strategije zaštite okoliša i Nacionalnog plana djelovanja za okoliš stvorila se osnova za privlačenje ulagača, kreditora i donatora, te razvoj suradnje s mnogim, prije svega međunarodnim financijskim institucijama, namjenskim fondovima i programima za okoliš, te domaćim poslovnim bankama. Fond treba olakšati potencijalnim stranim partnerima financiranje zaštite okoliša u Hrvatskoj putem darovnica, kredita, pružanja tehničke pomoći i sl.;
- Instrumentima ekonomske politike u Hrvatskoj ne potiču se na zadovoljavajući način ulaganja gospodarskih subjekata u nove proizvodne postupke, proizvodnju proizvoda prihvatljivijih za okoliš, uporabu (recikliranje) otpadnih proizvoda, projekte energetske učinkovitosti i razvoja obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, biomasa i dr.), i sl. Fond može poticati takva ulaganja subvencioniranjem kamata poslovnih banaka, diferenciranom politikom kreditiranja, i na drugi način;
- Hrvatska dijeli gospodarske i druge poteškoće tranzicijskih zemalja, pa stoga i u području zaštite okoliša treba slijediti dobra iskustva tih zemalja. Ta iskustva govore da dobro institucionalno postavljeni i upravljani fondovi, oslobođeni političkih pritisaka uz punu transparentnost rada, mogu odigrati značajnu ulogu u poticanju ulaganja u zaštitu okoliša, energetske učinkovitost i održivi razvoj.

Imajući u vidu dodirne točke Nacionalne strategije zaštite okoliša i Nacionalnog plana djelovanja za okoliš s Nacionalnim energetske programima koji najizravnije utječu i vezani su uz zaštitu okoliša, stekli su se razlozi da se ne osnuju dva fonda, već jedan fond pod nazivom Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Time se postiže značajna racionalizacija u pogledu korištenja prostora, opreme i zaposlenika, a posebno racionalizacija na kvalitetnijem odabiru projekata u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja stanja okoliša, te energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Sredstvima Fonda će se na različite načine poticati pripreme i provedba programa i projekata koji su u skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš, Strategijom energetske razvitka i programa provedbe Strategije energetske razvitka, te međunarodnim ugovorima čija je stranka Republika Hrvatska.

Sredstva Fonda dodjeljivat će se pravnim i fizičkim osobama koje će udovoljavati uvjetima Fonda za dodjelu sredstava, prvenstveno putem subvencija kamata na kredite poslovnih banaka i zajmova uz poticajne uvjete. Politika financiranja fonda mora biti poticajna i za sektorski razvoj, što Fondu daje posebno značenje u politici zaštite okoliša i gospodarskoj politici.

Osnovni, stalni i stabilni izvori sredstava Fonda osiguravali bi se iz vlastitih namjenskih naknada koji će se uplaćivati na račun Fonda. Riječ je o naknadama koje bi plaćali onečišćivači okoliša, korisnici okoliša, pravne i fizičke osobe koje odlažu komunalni i tehnološki neopasni otpad, i fizičke osobe koje proizvode opasni otpad, te posebne naknade za okoliš koju plaćaju vlasnici i ovlaštenici prava na vozilima na motorni pogon.

Pod naknadama onečišćivača okoliša razumijevaju se naknade na emisiju (ispuštanje) u okoliš onečišćujućih tvari: ugljikovog dioksida (CO<sub>2</sub>), oksida sumpora (SO<sub>2</sub>), oksida dušika NO<sub>2</sub>), dok pod naknadom koju plaćaju korisnici

okoliša razumijeva se naknada na građevine ili građevne cjeline za koje je propisana obveza provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš.

Pod naknadama na opterećivanje okoliša otpadom razumijevaju se naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad, i naknada na opasni otpad.

Namjenske naknade koje se kao izvorni prihodi Fonda propisuju ovim Zakonom, proizlaze iz Nacionalnog plana djelovanja za okoliš Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 42/02).

Kao mogući izvori prihoda Fonda propisani su međunarodni izvori, donacije, te drugi izvori sukladno zakonu.

Za osnivanje i početak rada Fonda sredstva će se osigurati iz državnog proračuna.

Za sve naknade i posebnu naknadu ovim se Zakonom propisuju na transparentan način izrazi (formule) za njihovo izračunavanje.

Tako bi se naknade koje plaćaju onečišćivači okoliša na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub>, izračunavale na temelju količine emisija u kalendarskoj godini, jedinične naknade i poticajnog koeficijenta koji ovisi o količini i podrijetlu emisije.

Korisnici okoliša, koju su obveznici plaćanja, plaćali bi naknadu za kalendarsku godinu ovisno o prostornim i tehničko - tehnološkim značajkama građevine ili građevne cjeline (površini, dužini, kapacitetu, i dr.) i jediničnoj naknadi, i korektivnom koeficijentu ovisno o stupnju utjecaja na okoliš..

Naknadu na opterećivanje okoliša otpadom plaćali bi obveznici prema količini odloženog komunalnog i/ili tehnološkog otpada i prema količini proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada.

Posebnu naknadu za okoliš na vozila na motorni pogon plaćali bi obveznici pri svakoj registraciji, odnosno pri redovnom tehničkom pregledu vozila, ovisno o vrsti vozila, vrsti motora i pogonskog goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila.

Količine emisije i količine odloženog komunalnog i/ili tehnološkog otpada te količine proizvedenog a neobrađenog opasnog otpada utvrđivale bi se prema podacima odgovarajućeg katastra propisanog posebnim zakonom.

Uvođenjem novih naknada poticati će se ulaganja u različita područja zaštite okoliša i energetske učinkovitost, te time brže rješavati prioritetni problemi u okolišu i brže postizanje okolišnih normi koje zahtjeva EU.

Naime, poticat će se ulaganja u zaštitu, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora, saniranje odlagališta, izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, te njegova obrada, zatim u zaštitu i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, poboljšanje praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenja sustava upravljanja okolišem i dr. Sredstvima Fonda poticat će se provedba nacionalnih energetske programa, programa korištenja obnovljivih izvora energije, održivog načina gradnje i energetske učinkovitosti u graditeljstvu, održivog razvoja ruralnog prostora i drugo.

Procjene prihoda fonda koji bi se ostvarivali od mogućih budućih naknada propisanih ovim Zakonom ukazuju na sljedeće:

1. Od naknada na emisiju onečišćujućih tvari CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, uz pretpostavku visine naknade od 2,5 eura po toni za CO<sub>2</sub> i 30 eura po toni za SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub>, procjenjuje se ostvariti godišnji prihod od oko 27 milijuna eura (primjenom poticajnog korektivnog koeficijenta moći će se smanjiti iznos pojedinačne naknade);

2. Od naknada na opterećivanje okoliša otpadom, uz pretpostavku da bi naknada za 1 tonu odloženog komunalnog i/ili neopasnog tehnološkog otpada



mogla iznositi oko 15 kuna, te proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada oko 50 kuna, procjenjuje se ostvarenje godišnjeg prihoda od oko 6,5 milijuna eura;

3. Od naknade za okoliš na vozila na motorni pogon, uz pretpostavku visine osnovne naknade od oko 50 kuna za osobne automobile, kao najbrojnije skupine vozila, procjenjuje se ostvarivanje godišnjeg prihoda od svih vrsta vozila na motorni pogon u iznosu od 19 milijuna eura.

Pretpostavljene visine jediničnih naknada rezultat su urađenih usporednih analiza u onim europskim državama koje imaju propisane takve naknade. Primjerice, jedinična naknada od 2,5 eura po toni emisije CO<sub>2</sub>, odnosno 30 eura po toni emisija SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> među najnižima su u tim zemljama. Budući da je analizirana i veličina BDP-a u tim državama u odnosu na Hrvatsku, naknade bi se mogle odrediti na zamjetno višoj razini, međutim to nije prihvatljivo imajući u vidu stanje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Pri osmišljavanju i predlaganju naknada i posebne naknade imalo se u vidu moguće učinke njihova uvođenja na poslovanje i konkurentnost gospodarskih subjekata, na opterećenje građana, te šire distributivne učinke. Stoga je i predviđen početak plaćanja naknada s određenim vremenskim pomakom kako bi se omogućilo gospodarskim i drugim obveznicima da planiraju svoje obveze i izvrše potrebne prilagodbe u svome poslovanju. Pri tom su se imali u vidu i koristi koje će gospodarski subjekti i građani imati od djelatnosti Fonda i njegovom mogućem doprinosu zaštiti okoliša, energetske učinkovitosti i ostvarivanju održivog razvitka. Naime, Fond bi trebao pomoći u realizaciji prioriternih mjera u zaštiti okoliša, odnosno projekata i programa u zaštiti okoliša i energetske učinkovitosti sufinanciranjem gospodarskih subjekata uz prihvatljive uvjete. Građani će plaćanjem posebne naknade za okoliš doprinijeti da se brže rješavaju prioritetni problemi u okolišu, čuva okoliš i unapređuje njegovo stanje što je u interesu njihova zdravlja i standarda života.

Važno je istaknuti da će se ulaganjem u zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, odnosno osnivanjem Fonda, osigurati pretpostavke za brže ostvarivanje ciljeva zacrtanih Nacionalnom strategijom zaštite okoliša što je važno i za pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji.

Uzimajući u obzir postupnost uvođenja novih naknada, čime će se dati vremena gospodarskim i drugim obveznicima plaćanja za prilagodbu, kao i dinamiku ostvarivanja prihoda s te osnove, nove bi naknade mogle postati značajnijim izvorom prihoda Fonda tek u 2005. godini.

Osiguravanje navedenih pretpostavki, odnosno predviđenih izvora financiranja, jamči sustavnost u ostvarivanju temeljne zadaće Fonda na zaštiti, očuvanju i unapređivanju stanja okoliša te postizanju ciljeva u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

#### 4. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Zakonom se uređuju sljedeća pitanja:

- osniva se Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, kao pravna osoba u vlasništvu Republike Hrvatske,
- propisuje djelatnost i ustrojstvo Fonda, te način njegova rada,
- utvrđuju se tijela Fonda i uređuju pitanja u svezi upravljanja Fonda,

- propisuju se izvori sredstava, obveznici plaćanja, način izračuna naknada i posebne naknade, te namjena i način korištenja sredstava Fonda,
- propisuje se da se sredstva ostvarena iz izvora utvrđenih ovim Zakonom uplaćuju na račun Fonda,
- utvrđuje se imovina i propisuje obavljanje financijskog poslovanja Fonda,
- propisuje se postupak u svezi s naplatom naknada, žalbenim postupkom i dr.,
- utvrđuje se javnost rada Fonda,
- propisuje se provođenje nadzora nad zakonitošću rada i poslovanjem Fonda, te inspekcijski nadzor
- propisuju se novčane kazne za nepoštivanje odredbi Zakona.

Uvođenje Fonda u sustav zaštite i unapređivanja stanja okoliša i poticanja energetske učinkovitosti u Hrvatskoj izazvat će mnoge pozitivne učinke. Oni se prije svega očituju u slijedećem:

- uspostaviti će se stalan i stabilan izvor dopunskih sredstava (putem novih naknada i posebnih naknada, darovnica i dr.) za financiranje namjenskih programa, projekata i sličnih aktivnosti unutar cjelokupnog sustava financiranja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u Hrvatskoj. Koncentracija značajnog dijela sredstava na jednome mjestu neupitno će povećati njihovu efikasnost u kratkom vremenu. To će potaknuti i pospješiti realizaciju niza programa i projekata;
- posebice će se pridonijeti ostvarivanju ciljeva i mjera utvrđenih Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš, Strategijom energetskog razvitka i programom provedbe Strategije energetskog razvitka;
- stvorit će se središnja baza podataka o projektima, odnosno zahtjevima za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, potrebnim ulaganjima te raspoloživim i mogućim izvorima sredstava za njihovo financiranje, koja nedostaje Hrvatskoj;
- ostvarit će se veća suradnja na sustavnom povezivanju svih državnih tijela, jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, financijskih institucija, gospodarskih i drugih subjekata na realizaciji planova i programa zaštite okoliša, a posebno se osiguravaju pretpostavke za učinkovito korištenje ukupno raspoloživih sredstava za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti u Hrvatskoj;
- potaknut će se jače uključivanje bankarskog kapitala i dodatnih sredstava gospodarskih subjekata u cilju unapređivanja stanja okoliša i energetske učinkovitosti, a time i gospodarskog razvoja;
- uspostaviti će se središnje mjesto obraćanja potencijalnih ulagača i donatora te poticanja i razvoja svih oblika suradnje koji mogu rezultirati financijskom potporom za projekte, na državnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini;
- uspostaviti će se mjerila za dodjeljivanje kredita, i drugih oblika financiranja, te ocjenjivanje projekata;

- osigurat će se ostvarivanje djelatnosti i ulaganja u zaštitu okoliša i energetska učinkovitost na načelima transparentnosti i javnosti, te primjene međunarodno priznatih standarda dobre prakse;
- stvorit će se potrebite pretpostavke za sustavnu suradnju s međunarodnim institucijama i organizacijama na ostvarivanju programa i projekata globalnog, regionalnog, nacionalnog i lokalnog značaja za okoliš, energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije, te održivi gospodarski razvoj.

Uvođenje Fonda u sustav zaštite i unapređenje stanja okoliša Republike Hrvatske izazvat će i posljedice na makroekonomskom planu. Postupno će se povećavati broj i obujam ulaganja koja će ne samo doprinosti zaštiti okoliša i energetska učinkovitosti nego i održivom razvoju. Broj takvih ulaganja će se povećavati i apsolutno i relativno jer će ulagači biti potaknuti ulagati na drugačiji, okolišu prihvatljiv način, i tako povećati održivo razvojna ulaganja, a umanjiti ona štetna za okoliš.

Djelatnost Fonda svakako će povećati kvalitetu ukupnog razvoja Hrvatske, ubrzati stvaranje pretpostavki za održivi gospodarski razvitak, te neposredno pridonositi postizanju trajne, sustavne i učinkovite zaštite okoliša, povećanju energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije kao uvjeta održivog razvoja i zdravog života dostojnog standarda, u očuvanom okolišu.

## II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI ZAKONA

### Uz članak 1.

Odredbama članka 1. propisuju se pitanja koja uređuje Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Zakonom se propisuju izvori, namjena i način korištenja sredstava Fonda, te uređuju druga pitanja u svezi s pribavljanjem i upravljanjem sredstvima Fonda.

Fond se osniva na temelju odredaba članka 60., stavka 5. Zakona o zaštiti okoliša ("Narodne novine", broj 82/94 i 128/99), s ciljem da se kroz Fond osiguraju dodatna sredstva za financiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja stanja okoliša, i na temelju članka 11. Zakona o energiji ("Narodne novine", broj 68/01), s ciljem da se osiguraju sredstva za sudjelovanje u financiranju nacionalnih energetske programa.

### Uz članak 2.

Člankom 2. propisuju se poslovi koji se obavljaju u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Ti poslovi temelje se na sadržaju poslova propisanih odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Zakona o energiji, te oni poslovi koje Fond obavlja prema sadržaju djelatnosti Fonda propisanim odredbama članka 7. Zakona.

Fond u svom poslovanju razdvaja programe, projekte i dr. u području zaštite i unapređenja stanja okoliša od područja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

### Uz članak 3.

Djelatnošću Fonda promiču se ciljevi i načela zaštite okoliša radi postizanja sustavnog i cjelovitog očuvanja kakvoće okoliša, očuvanja prirodnih zajednica te racionalnog korištenja prirodnih dobara i energije, kao osnovnih uvjeta održivog razvoja i prava građana na zdrav okoliš.

### Uz članak 4. - 5.

Člancima 4. i 5. propisan je pravni položaj Fonda, naziv i sjedište Fonda, te odgovornost Fonda za obveze u pravnom prometu. Fond upravlja i raspolaze sredstvima za namjene utvrđene predloženim Zakonom. Osnivačka prava i dužnosti u ime Republike Hrvatske obavlja Vlada.

Fond ima svojstvo pravne osobe s javnim ovlastima.

#### Uz članak 6.

Člankom 6. propisuje se način donošenja i sadržaj statuta Fonda.

#### Uz članak 7.

Člankom 7. propisana je djelatnost Fonda i poslovi koji se obavljaju u okviru te djelatnosti.

Osnovnu djelatnost Fonda obuhvaćaju poslovi u svezi s financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja stanja okoliša i u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Poslove iz djelatnosti Fonda propisani su Zakonom, a pobliže se određuju statutom Fonda.

Zakon propisuje i poslove koje Fond obavlja u sklopu svojih javnih ovlasti.

Javne ovlasti Fonda koje se odnose na donošenje rješenja obveznicima plaćanja naknada i posebne naknade, vođenje očevidnika obveznika plaćanja naknada i posebne naknade, donošenje rješenja o promjenama u očevidniku obveznika plaćanja, propisivanju uvjeta koje mora ispunjavati korisnici sredstava Fonda i uvjeta za korištenje sredstava te utvrđivanja drugih pitanja utvrđenih odredbama iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona. S tim u svezi člancima 26. - 28. ovoga Zakona je propisano da se u pogledu naplate naknada i posebnih naknada, žalbenog postupka, prekršaja i zastare odgovarajuće primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona i Zakona o općem upravnom postupku. Također je propisan načina naplate sredstava naknada i posebnih naknada, te postupak u svezi utvrđivanja iznosa naknada i posebnih naknada obveznika plaćanja. Fond je odgovoran za naplatu naknada i posebnih naknada te za njihovu uplatu u državni proračun.

Odredbama članka 20. stavka 3. propisuju se opći akti koje donosi Fond, i kojima se utvrđuju uvjeti i način dodjeljivanja sredstava Fonda, kriteriji i mjerila za ocjenjivanje zahtjeva i dr. Navedene opće akte donosi Upravni odbor Fonda uz suglasnost ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša i ministarstva nadležnog za energetiku.

#### Uz članak 8.

Člankom 8. propisuje se da su tijela Fonda Upravni odbor i direktor Fonda.

#### Uz članak 9.

Člankom 9. propisuje se sastav Upravnog odbora, trajanje mandata članova i predsjednika Upravnog odbora, postupak imenovanja i razrješenja članova i predsjednika Upravnog odbora. Upravni odbor ima 7 članova. U Upravni odbor imenuju se predstavnici mjerodavnih tijela državne uprave, predstavnik Hrvatskog sabora, Hrvatske gospodarske komore i predstavnik iz reda stručnjaka područja zaštite okoliša.

Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine.

Djelokrug, ovlaštenja, odgovornosti te način rada Upravnog odbora uređuju se statutom Fonda.

#### Uz članak 10.

Voditelj Fonda je direktor koji ima zamjenika. Direktor Fonda zastupa i predstavlja Fond, te obavlja druge poslove utvrđene statutom Fonda u skladu sa zakonom.

Direktora i zamjenika imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske. Djelokrug, ovlaštenja i odgovornosti te postupak imenovanja i razrješenja direktora i zamjenika direktora utvrđuju se statutom Fonda u skladu sa zakonom.

#### Uz članak 11.

Fond ima nadzorna, stručna i savjetodavna tijela utvrđena statutom.

Osnivanje, sastav, način rada te sadržaj poslova i ovlaštenja tih tijela uređuju se statutom Fonda.

#### Uz članak 12.

Člankom 12. propisuju se izvori sredstava za financiranje djelatnosti Fonda odnosno financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti sukladno predloženom Zakonu.

Sredstva Fonda osiguravaju se iz prihoda ostvarenih od naknada onečišćivača okoliša, naknada korisnika okoliša, naknada za opterećivanje okoliša otpadom i posebnih naknada za okoliš na vozila na motorni pogon.

Sredstva Fonda ostvaruju se i iz prihoda ostvarenih na temelju međunarodne bilateralne i multilateralne suradnje na programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, prihoda i primitaka od upravljanja slobodnim novčanim sredstvima Fonda, donacija, pomoći i sl., i drugih izvora u skladu sa zakonom.

#### Uz članak 13.

Odredbama članka 13. pobliže se definiraju i određuju naknade onečišćivača okoliša, obveznici plaćanja naknada te način obračunavanja i plaćanja naknada.

Pod naknadama onečišćivača okoliša razumijevaju se naknade koje plaćaju pravne i fizičke osobe odgovorne za onečišćenje emisijom CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub>.

Obveznici plaćanja naknada na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> su pravne i fizičke osobe koje u okviru svoje djelatnosti imaju u vlasništvu ili koriste pojedinačni izvor emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub>.

Naknade onečišćivača okoliša na onečišćenja emisijom CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, obračunavaju se na temelju količine emisija u kalendarskoj godini izražene u

tonama, visine naknade za jednu tonu emisije i korektivnog poticajnog koeficijenta koji ovisi o vrsti izvora i količini emisije, prema izrazu (formuli)  $N=N_1 \times E \times k_k$ , pri čemu se ukupni iznos naknade (N) dobije na način da se godišnja količina emisija u tonama (E) pomnoži s naknadom za jednu tonu emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> ili NO<sub>2</sub> (N<sub>1</sub>), a dobiveni iznos množi s korektivnim poticajnim koeficijentom (k<sub>k</sub>).

Iznos naknade po toni emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> i korektivni poticajni koeficijent propisuje Vlada uredbom.

Naknade na emisije CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i NO<sub>2</sub> plaćaju se za kalendarsku godinu.

#### Uz članak 14.

Pod naknadama korisnika okoliša razumijevaju se naknade koje plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili ovlaštenici prava na građevinama ili građevnim cjelinama za koje je propisana obveza provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš.

Naknadu korisnika okoliša plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili ovlaštenici prava na građevinama ili građevnim cjelinama. Ova naknada plaća se ovisno o građevini ili građevnoj cjelini te prostornim, tehničkim i tehnološkim značajkama građevine ili građevne cjeline (površini, dužini, kapacitetu i dr.), izraženim u odgovarajućim mjernim jedinicama, a utvrđuje se prema izrazu (formuli)  $N = Z \cdot z_1 z_2 z_3 \times N_1 \times k_k$ .

Iznos naknade korisnika okoliša dobije se na način da se zbroj odgovarajućih mjernih jedinica množi s naknadom za mjernu jedinicu, a taj iznos pomnoži s korektivnim koeficijentom koji ovisi o stupnju utjecaja građevine i građevne cjeline na okoliš.

Naknada korisnika okoliša plaća se za kalendarsku godinu.

Iznos naknade za jednu mjernu jedinicu građevine ili građevne cjeline i korektivni koeficijent propisuje Vlada.

#### Uz članak 15.

Pod naknadama na opterećivanje okoliša otpadom razumijevaju se naknade na komunalni otpad i/ili neopasni tehnološki otpad i opasni otpad.

Naknadu na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad plaćaju pravne i fizičke osobe koje odlažu komunalni i/ili tehnološki otpad na odlagališta, i to na količinu odloženog otpada.

Naknadu na opasni otpad plaćaju pravne i fizičke osobe koje svojom djelatnošću proizvode opasni otpad i to za količinu proizvedenog a nerekiciranog opasnog otpada.

Pravne i fizičke osobe, obveznici plaćanja naknade na komunalni otpad, neopasni tehnološki otpad i opasni otpad upisane su u odgovarajućem katastru propisanom posebnim zakonom.

Naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad izračunava se prema količini odloženog otpada na odlagalište u tijeku kalendarske godine, prema izrazu (formuli)  $N=N_1 \times O$ , pri čemu je N iznos naknade u kunama, N<sub>1</sub> je iznos naknade za jednu tonu odloženog otpada, a O je ukupna količina odloženog otpada.

Sukladno tome iznos naknade na komunalni otpad dobije se na način da se godišnja količina odloženog komunalnog i/ili neopasnog tehnološkog otpada pomnoži s jediničnim iznosom naknade po toni.

Jediničnu naknadu po toni komunalnog i/ili neopasnog tehnološkog otpada propisuje Vlada.

Naknada za opasni otpad izračunava se prema količini proizvedenog a nerecikliranog opasnog otpada, prema izrazu (formuli)  $N = N_1 \times P \times k_k$ , pri čemu je N ukupni iznos godišnje naknade,  $N_1$  naknada za jednu tonu, P količina proizvedenog a nerecikliranog opasnog otpada u kalendarskoj godini, a  $k_k$  koeficijent ovisan o karakteristikama opasnog otpada.

Prema navedenoj formuli iznos naknade za opasni otpad dobije se na način da se jedinična cijena naknade (po toni) proizvedenog a neobrađenog ili neizvezenog opasnog otpada pomnoži s ukupnom količinom proizvedenog a neograđenog ili neizvezenog opasnog otpada u kalendarskoj godini. Tako dobiveni iznos množi se s koeficijentom koji ovisi o karakteristikama opasnog otpada.

Jediničnu cijenu naknade po toni opasnog otpada i korektivni koeficijent propisuje Uredbom Vlada Republike Hrvatske.

#### Uz članak 16.

Pod posebnom naknadom za okoliš na vozila na motorni pogon razumijeva se naknada koju plaćaju pravne i fizičke osobe vlasnici ili ovlaštenici prava na vozilima na motorni pogon. Posebna naknada na vozila plaća se pri registraciji, odnosno pri redovnom tehničkom pregledu motornog vozila.

Posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon određuje se prema vrsti vozila, vrsti motora i pogonskog goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila, i izračunava se prema izrazu (formuli)  $PN = N_o \times k_k$  pri čemu je PN ukupni iznos posebne naknade za vozilo,  $N_o$  visina naknade za pojedinu vrstu vozila (osobna vozila, kamioni i dr.),  $k_k$  korektivni koeficijent ovisan o vrsti motora i pogonskog goriva, radnom obujmu ili snazi motora i starosti vozila.

Izračun posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon obavlja se na način da se iznos osnovne naknade za pojedinu vrstu vozila pomnoži s koeficijentom vrste motora, radnog obujma ili snage motora vozila i koeficijentom starosti vozila.

Naplatu posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon obavljati će pravne osobe ovlaštene za registraciju, odnosno ovjeru tehničke ispravnosti vozila, s kojima će Fond sklapati ugovore o međusobnim pravima i obvezama.

Registracija motornog vozila i ovjera tehničke ispravnosti vozila ne može se obaviti bez plaćanja posebne naknade za okoliš.

Iznos osnovne naknade za pojedinu vrstu vozila i korektivni koeficijent propisuje Vlada.

#### Uz članak 17.

Člankom 17. stavkom 1. propisuje se da će Vlada Republike Hrvatske uredbom propisati jedinične naknade i korektivne koeficijente temeljem kojih se obavlja izračun naknada i posebne naknade koje plaćaju pravne i fizičke osobe prema



odredbama članka 13., 14., 15. i 16. ovoga Zakona. Ovom uredbom propisuju se i pobliži kriteriji i mjerila za utvrđivanja naknade i posebne naknade.

Navedenu uredbu Vlada Republike Hrvatske dužna je donijeti, prema odredbama članka 43. stavka 1. ovoga Zakona, u roku od 60 dana od dana njegova stupanja na snagu.

Ako Zakon stupi na snagu u tijeku lipnja Vlada je dužna donijeti uredbu do kolovoza ove godine. To znači da će svi gospodarski subjekti, kao mogući obveznici plaćanja, pravodobno biti upoznati o mogućim visinama naknada koje bi plaćali sukladno ovome Zakonu, te da stoga mogu u sklopu planiranih troškova poslovanja za slijedeću godinu planirati i sredstva za ove naknade koje bi se plaćale počev od 1. siječnja 2004. godine.

Člankom 17. stavkom 2. propisuje se da će ministar nadležan za zaštitu okoliša uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku propisati pravilnikom način i rokove obračunavanja i plaćanja naknada i posebne naknade.

Rok za donošenje ovog pravilnika duži je od roka propisanog za donošenje vladine uredbe i iznosi 90 dana što je logično jer se rokovi za obračunavanje i plaćanje naknada mogu utvrditi tek nakon donošenja vladine uredbe.

Ovim provedbenim propisom daje se mogućnost ministru nadležnom za zaštitu okoliša da uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku utvrdi, pa čak i produži rokove od kojih bi se započelo sa plaćanjem naknada, što će ovisiti o pripremi i donošenju vladine uredbe, te o organizacijskim, tehničkim i kadrovskim uvjetima rada Fonda, bez obzira na propisani rok primjene Zakona od 1. siječnja 2004. godine.

Stoga se provedbenim propisom ministra mogu ne samo produžiti rokovi za naplatu naknada, već uvoditi i postupna naplata tih naknada, što će ovisiti o roku donošenja vladine uredbe, o širini materije koju uređuje, te o organizacijskim, tehničkim i kadrovskim mogućnostima Fonda.

#### Uz članak 18.

Člankom 18. propisuje se obveza vođenja očevidnika obveznika plaćanja naknada i posebne naknade. Oblik, sadržaj i način vođenja očevidnika propisat će ministar nadležan za zaštitu okoliša uz suglasnost ministra nadležnog za energetiku.

Obveznici plaćanja naknada upisani u očevidnik dužni su u propisanom roku prijaviti Fondu statusne promjene i promjene djelatnosti.

O statusnoj promjeni i promjeni djelatnosti Fond izdaje rješenje na temelju kojeg se obavljaju promjene u očevidniku.

#### Uz članak 19.

Člankom 19. propisuje se namjena sredstava za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Sredstva Fonda mogu se koristiti za zaštitu, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, voda i mora te ublažavanje klimatskih promjena i zaštitu ozonskog omotača, saniranje odlagališta otpada i starih opterećenja, poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obrada otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava, zaštitu i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, provedbu nacionalnih energetskih programa, poticanje programa korištenja obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, biomasa i dr.) poticanje programa i projekata čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanje i smanjenje

nastajanja otpada u proizvodnom procesu poboljšanje praćenja i ocjenjivanja stanja okoliša, te uvođenja sustava upravljanja okolišem, poticanje održivog korištenja prirodnih dobara, poticanje održive gradnje, poticanje održivih gospodarskih djelatnosti, odnosno održivog gospodarskog razvoja, poticanje obrazovnih, istraživačkih razvojnih programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracijske aktivnosti, ostvarivanje djelatnosti Fonda te za sudjelovanje u sufinanciranju programa, projekata i sličnih aktivnosti za navedene namjene koje organiziraju i financiraju međunarodne organizacije, financijske institucije i tijela te druge strane pravne osobe.

#### Uz članak 20.

Odredbama članka 20. utvrđeni su oblici korištenja sredstava Fonda te postupak za određivanje korisnika. Oblici korištenja sredstava Fonda su: zajmovi, subvencije, pomoći i donacije. Fond raspisuje javni natječaj za dodjelu sredstava na način propisan statutom.

Fond ne raspisuje natječaj u slučaju sufinanciranja i neposrednog sudjelovanja na realizaciji programa, projekta i drugih aktivnosti, ako sudjeluje kao ugovorna strana.

Korisnici sredstava dužni su dodijeljena sredstva koristiti na način i za namjene utvrđene ugovorom o korištenju sredstava.

Ako korisnik sredstava dodijeljena sredstva ne koristi na način i za namjenu utvrđene ugovorom dužan je nenamjenski utrošena sredstva vratiti, a za štetne posljedice odgovara Fondu na način utvrđen ugovorom o korištenju sredstava i zakonom.

Fond općim aktima, koje donosi Upravni odbor uz suglasnost ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša i ministarstva nadležnog za energetiku, utvrđuje uvjete koje moraju ispunjavati korisnici sredstava, uvjete za dodjelu tih sredstava, kriterije i mjerila za ocjenjivanje zahtjeva, način praćenja namjenskog korištenja sredstava, te druga pitanja od značenja za dodjeljivanje i korištenje sredstava Fonda.

#### Uz članke 21. - 25.

Člancima 21. – 25. uređuju se pitanja u svezi imovine Fonda, raspolaganja imovinom i dobiti Fonda, te pitanja u svezi financijskog poslovanja Fonda, a posebno pitanje u svezi donošenja programa rada i financijskog plana Fonda. Fond donosi financijski plan za tekuću godinu, te godišnji i višegodišnji program rada.

Financijski plan Fonda donosi se u skladu s postupkom propisanim za izvanproračunske fondove.

Fond ne može bez suglasnosti Vlade odnosno tijela kojeg ona odredi ugovoriti poslove čija vrijednost prelazi iznos utvrđen statutom Fonda.

Sredstvima Fonda prvenstveno se financiraju programi, projekti i slične aktivnosti sukladno [Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša](#), [Nacionalnim planom djelovanja za okoliš](#) ~~Strategiji zaštite okoliša~~ i Strategiji energetskega razvitka, te programu provedbe Strategije energetskega razvitka, a imajući u vidu osnovne ciljeve zaštite okoliša i nacionalnih energetskega programa.

Fond je obveznik primjene propisa koji uređuju područje proračunskog računovodstva i financijskog izvješćivanja u proračunskom računovodstvu. Radi uvida u ostvarivanju programa rada Fond je dužan dostavljati izvješća ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku o ostvarivanju programa rada.

#### Uz članak 26. - 28.

Obračun naplate naknada i posebne naknade obavlja Fond sukladno provedbenim propisima iz članka 17. stavka 1. i 2. ovoga Zakona. Vođenje postupka radi obračuna i naplate naknada obavlja Fond. Protiv rješenja Fonda o iznosu naknade može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za poslove zaštite okoliša u roku od 8 dana od dana dostave rješenja. Obračunati i dospjeli iznosi naknada uplaćuju se na račun Fonda.

Naplata posebne naknade na temelju rješenja Fonda o plaćanju posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon obavljaju pravne osobe ovlaštene za registraciju, odnosno ovjeru tehničke ispravnosti vozila, s kojima Fond sklapa ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

Naplata dospjelih nenaplaćenih iznosa naknada, zajedno s pripadajućim kamatama, od obveznika čiji se platni promet obavlja preko računa koje vode pravne osobe za platni promet na temelju izvršnog rješenja Fonda prijenosom sredstava s računa obveznika na račun Fonda.

U pogledu naplate naknada, žalbenog postupka, prekršaja i zastare odgovarajuće se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona, a za pitanja koja nisu uređena Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Općim poreznim zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

#### Uz članak 29.

Člankom 29. propisan je način ostvarivanja javnosti rada Fonda, imajući u vidu odredbe Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, Danska, lipanj 1998.).

Fond može uskratiti davanje informacija, odnosno uvid u dokumentaciju, samo ako je propisana kao službena ili poslovna tajna.

#### Uz članak 30.

Člankom 30. uređuju se pitanja u svezi provođenja upravnog i stručnog nadzora Fonda.

Upravni i stručni nadzor obavljaju ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša (Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja) i ministarstvo nadležno za poslove energetike (Ministarstvo gospodarstva), svako u svom djelokrugu.

Inspeksijski nadzor obavljaju inspektori zaštite okoliša.

Statutom Fonda može se propisati i provođenje nadzora poslovanja Fonda od strane neovisnih ovlaštenih revizorskih tvrtki.

#### Uz članak 31. – 39.

Odredbama članka 31. – 39. propisane su novčane kazne pravnim osobama i odgovornim osobama u pravnim osobama te fizičkim osobama za nepoštivanje odredaba ovoga Zakona.

Novčane kazne za prekršaje izrečene po odredbama ovoga Zakona uplaćuju se u državni proračun.

#### Uz članak 40.

Sredstva za osnivanje i početak rada Fonda osigurava osnivač.

#### Uz članak 41.

Ovim člankom obvezuje se Vlada da u propisanom roku imenuje privremenog direktora i članove Upravnog odbora. Vlada je dužna imenovati privremenog direktora i Upravni odbor u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Direktor fonda dužan je u roku od 60 dana od dana imenovanja obaviti pripreme vezane za osnivanje i početak rada Fonda, te podnijeti prijavu za upis u sudski registar.

#### Uz članak 42.

Ovim člankom obvezuje se Upravni odbor Fonda na donošenje statuta Fonda u roku od 30 dana, a za donošenje općih akata iz članka 20. stavka 3. u roku od 90 dana od dana imenovanja.

#### Uz članak 43.

Odredbama članka 43. propisuju se rokovi za donošenje provedbenih propisa koje donosi Vlada Republike Hrvatske i ministar nadležan za zaštitu okoliša.

Vlada dužna donijeti uredbu iz članka 17. stavka 1., kojom se propisuju jedinične naknade i korektivni koeficijenti temeljem kojih se obavlja obračun naknada i posebne naknade te pobliži kriteriji i mjerila za njihovo utvrđivanje, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za zaštitu okoliša dužan je donijeti pravilnike iz članka 17. stavka 2. i članka 18. stavka 3., kojim se uređuju način i rokovi obračunavanja i plaćanja naknada i posebne naknade te vođenje očevidnika obveznika plaćanja naknada i posebne naknade, u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 44.

Odredbom članka 44. određuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona i dan početka njegove primjene.

Uvažavajući primjedbe Hrvatske udruge poslodavaca i gospodarskih subjekata da se obveze u pogledu naplate naknada mogu izvršavati uz pretpostavku da gospodarski subjekti unaprijed planiraju troškove poslovanja, i u sklopu toga sredstva naknada koje će plaćati prema odredbama ovoga Zakona, to je propisano da Zakon stupa na snagu 8 dana od dana objave, a da će se primjenjivati od 1. siječnja 2004.

Time se osigurava primjereni rok gospodarskim subjektima za planiranje troškova poslovanja i planiranje potrebitih sredstava koja će plaćati kao obveznici plaćanja naknada utvrđenih ovim Zakonom.

### III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona potrebno je osigurati u državnom proračunu sredstva u iznosu od 2.200.000,00 kuna.

Navedenim sredstvima planiraju se pokriti troškovi aktivnosti vezanih za osnivanje i početak rada Fonda. U aktivnostima vezanim za osnivanje i početak rada Fonda planira se provođenje promidžbenih i informativnih aktivnosti, izrada stručnih podloga vezanih za obračun naknada i posebnih naknada, osiguranje poslovnog prostora, uređenje i opremanje poslovnog prostora za 19 službenika i namještenika, troškovi upisa u sudski registar, uspostavljanje unutarnjeg ustroja i zapošljavanje 5 djelatnika u tijeku 2003. godine (sredstva za plaće, naknade, potrebne kapitalne i tekuće izdatke).

#### IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Temeljem rasprave i zaključka Hrvatskog sabora sa sjednice održane 04. prosinca 2002. godine, posebno imajući u vidu podnesene amandmane saborskih odbora i saborskih zastupnika predlagatelj je u Konačnom prijedlogu Zakona (treće čitanje) obavio izmjene i dopune u cilju poboljšanja teksta Zakona i uspostave sustavnog, stabilnog i transparentnog načina financiranja programa, projekata i drugih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja okoliša, kao i energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

S obzirom na istaknute primjedbe u saborskoj raspravi predloženim Konačnim prijedlogom Zakona za treće čitanje uvodi se nova naknada za opterećivanje okoliša otpadom s posebnom razradom pojedinih vrsta naknade, i to kao naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad i naknada na opasni otpad, a naknada onečišćivača okoliša definira se kao naknada na emisije u okoliš ugljikovog dioksida (CO<sub>2</sub>), oksida sumpora (SO<sub>2</sub>) i oksida dušika (NO<sub>2</sub>).

Za sve vrste naknada Zakonom se propisuju izrazi (formule) za njihov izračun i plaćanje. Time je u cijelosti udovoljeno velikom broju istaknutih primjedbi na predloženi Zakon u kojima je isticana nužnost konkretnijeg uređivanja materije koja se odnosi na vrste naknada, način izračuna i plaćanja.

##### 1. Članak 2.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu u članku 2. stavku 2. brisao riječ: "financijsko", a riječ: "financiranje" zamijenio je sa riječju: "poslove".

##### 2. Članak 6.

Predlagatelj je na temelju primjedbe Odbora za zakonodavstvo u članku 6. stavku 3. brisao riječi: "namjena, uvjeti i način raspoređivanja odnosno korištenja sredstava Fonda" jer ti poslovi ne spadaju u sadržaj statuta Fonda.

##### 3. Članak 7.

Na prijedlog Odbora za zakonodavstvo u članku 7. stavak 3. je brisan jer ne predstavlja zakonsku normu.

##### 4. Članak 9.

Predlagatelj je na prijedlog Odbora za zakonodavstvo u članku 9. stavku 1. brisao točku te dodao dio rečenice koji glasi: "te drugih zakona i propisa".

Dopuna stavka 1. članka 9. je obavljena iz razloga jer je Fond dužan pridržavati se, ne samo predloženoga Zakona, statuta i drugih općih akata Fonda, već i drugih zakona i propisa.

Predlagatelj je na temelju amandmana Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša uredio članak 9. na način da je stavak 3. brisan, a u stavku 4. uvodni dio rečenice izmijenjen je na način da glasi: "Predsjednika i članove". Postojeći stavci 5., 6. i 7. postaju stavci 4., 5. i 6. Tom promjenom izmijenjen je i broj predstavnika pojedinih tijela u Upravnom odboru, a umjesto predstavnika obveznika plaćanja odnosno gospodarstva unesena je promjena o kojoj Hrvatska gospodarska komora ima jednog predstavnika u Upravnom odboru.

#### 5. Članak 10.

Na prijedlog Odbora za zakonodavstvo u članku 10. iza stavka 1. dodan je novi stavak, kao stavak 2., koji glasi:

"(2) Direktor zastupa i predstavlja Fond".

Time su upotpunjena ovlaštenja direktora Fonda koja se propisuju zakonom.

Stavci 2., 3., 4. i 5., postaju stavci 3., 4., 5. i 6.

#### 6. Članak 12.

Na temelju amandmana Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša u članku 12. stavku 1. propisana je nova naknada i to naknada za opterećivanje okoliša otpadom.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu izmijenio uvodni dio stavka 1. kojim se sada propisuju da Fond svoja sredstva od naknada ostvaruje neposredno, a ne preko državnog proračuna, a stavak 2. je brisan kao nepotreban.

Predlagatelj na prijedlog Odbora za zakonodavstvo u stavku 3., koji je postao stavak 2., dodaje podstavak 2. koji glasi:

"- proračuna jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave sukladno zajednički utvrđenim programima",

a podstavak 2., koji postaje podstavak 3., mijenja na način da glasi:

"- prihoda ostvarenih na temelju međunarodne bilateralne i multilateralne suradnje na programima, projektima i sličnim aktivnostima u područje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti".

Predlagatelj na vlastitu inicijativu dodaje novi stavak 3. kojim se propisuju da sredstva naknade i posebne naknade čine prihod Fonda.

#### 7. Članak 13.

Na temelju istaknutih primjedbi u saborskoj raspravi i primjedbi mjerodavnih tijela državne uprave predlagatelj je na vlastitu inicijativu izmijenio članak 13. na način da su odredbama toga članka izrijekom propisane naknade onečišćivača okoliša. Sukladno tome pod naknadama onečišćivača okoliša podrazumijevaju se naknade na emisije u okoliš ugljikovog dioksida (CO<sub>2</sub>), oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid (SO<sub>2</sub>) i oksida duška izraženih kao dušikov dioksid (NO<sub>2</sub>).

Odredbama ovoga članka utvrđuju se obveznici plaćanja naknada način izračuna i plaćanja te izraz (formula) na temelju koje se utvrđuje iznos naknade.



#### 8. Članak 14.

Na temelju istaknutih primjedbi u saborskoj raspravi i primjedbi mjerodavnih tijela državne uprave predlagatelj je na vlastitu inicijativu izmijenio članak 14. na način da su odredbama toga članka izrijekom propisani obveznici plaćanja naknade korisnika okoliša, te način izračunavanja i plaćanja te naknade.

Iznos naknade korisnika okoliša plaćao bi se prema izrazu (formuli) koja je propisana tim člankom.

#### 9. Članak 15.

Na temelju istaknutih primjedbi u saborskoj raspravi, posebno Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša i primjedbi mjerodavnih tijela državne uprave, predlagatelj je unio novi članak, kao članak 15., kojim se propisuje naknada na opterećivanje okoliša otpadom. Pod tom naknadom razumijeva se naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad i naknada na opasni otpad.

Ovim člankom utvrđuju se obveznici plaćanja naknada te način izračuna i plaćanja. Iznos naknada na opterećivanje okoliša otpadom izračunava se prema propisanim izrazima (formulama).

#### 10. Članak 16.

Na temelju istaknutih primjedbi u saborskoj raspravi i primjedbi mjerodavnih tijela državne uprave predlagatelj je na vlastitu inicijativu unio novi članak 16. kojim se uređuje način izračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon. Ova posebna naknada bila je uređena člankom 14. Konačnog prijedloga Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti za drugo čitanje.

Člankom 16. propisuje se i izraz (formula) na temelju koje se utvrđuje posebna naknada za okoliš za pojedine vrste vozila na motorni pogon.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu brisao članak 16. Konačnog prijedloga Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (drugo čitanje), kojim su bile propisane povlastice odnosno oslobađanja i olakšice za obveznike plaćanja naknada i posebne naknade s obzirom da ta materija ne može biti predmet ovoga Zakona.

#### 11. Članak 17.

Člankom 17. propisuju se pitanja koja su bila uređena člankom 15. Konačnog prijedloga Zakona za drugo čitanje.

Imajući u vidu da se predloženim Zakonom izrijekom propisuju vrste naknada te način izračunavanja i plaćanja po određenim izrazima (formulama) to je i sadržaj uredbe koju donosi Vlada Republike Hrvatske u svezi naplate naknada i posebne naknade izmijenjen.

S tim u svezi Vlada će uredom propisati samo vrijednosti jedinične naknade i korektivne koeficijente, a kada se to nađe nužnim i opravdanim i pobliže kriterije i mjerila.

#### 12. Članak 18.(članak 17. Konačnog prijedloga Zakona, drugo čitanje)

Na temelju istaknutih primjedbi u raspravi o Konačnom prijedlogu Zakona predlagatelj je na vlastitu inicijativu uredio članak 18. na način da je dodan stavak 2. i stavak 5. kojima se propisuje da se upis obveznika plaćanja naknada i posebne naknade u očevidnik, kao i upis o statusnim promjenama i promjenama djelatnosti obveznika plaćanja provodi na temelju rješenja Fonda.

#### 13. Članak 19.

Na temelju primjedba istaknutih u saborskoj raspravi dopunjen je članak 19. na način da je propisano poticanje programa korištenja obnovljivih izvora energije, te posebno istaknuto sunčeve, energije vjetra i biomase. Također je dopunjeno i poticanje programa i projekata čistije proizvodnje i čistijeg transporta s ciljem izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada i onečišćenja okoliša.

#### 14. Članak 21.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu brisao u članku 21. stavak 2. s obzirom da se sredstva za djelatnost Fonda osiguravaju iz njegovih prihoda.

#### 15. Članak 22. (u Konačnom prijedlogu Zakona za drugo čitanje čl. 23.)

Na prijedlog Odbora za zakonodavstvo iz stavka 1., dodan je novi stavak, kao stavak 2. koji glasi:

"(2) Fond ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske odnosno tijela kojeg ona odredi ugovoriti ni druge poslove čija vrijednost prelazi iznos utvrđen statutom Fonda".

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu stavak 2. brisao kao nepotreban imajući u vidu da se na Fond odnose propisi koji važe za sve proračunske korisnike.

#### 16. Članak 23. (u Konačnom prijedlogu Zakona za drugo čitanje čl. 24.)

U članku 24. na prijedlog Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša stavci 2. i 5. su brisani, a umjesto tih stavaka predlagatelj je na vlastitu inicijativu unio novi stavke, kao stavci 3. i 5., kojima je propisano da Fond donosi financijski plan u skladu s postupkom propisanim za izvanproračunske fondove, te da se na Fond primjenjuju propisi koji uređuju područje proračunskog računovodstva i financijskog izvješćivanja u proračunskom računovodstvu.

#### 17. Članak 24.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu dopunio članak 24. na način da se utvrđuje obveza dostavljanja izvješća o ostvarivanju programa Fonda ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku polugodišnje i godišnje u rokovima propisanim za financijska izvješća.

#### 18. Članak 26.

Predlagatelj je na vlastitu inicijativu jezično i nomotehnički uredio članak 26., te uredio pitanja koja se odnose na naplatu posebnih naknada, s obzirom da će naplatu posebnih naknada koje plaćaju pravne i fizičke osobe na vozila na motorni pogon obavljati pravne osobe ovlaštene za registraciju odnosno ovjeru tehničke ispravnosti vozila.

Obveznici plaćanja posebne naknade će plaćati kod registracije odnosno ovjere tehničke ispravnosti vozila, i bez plaćanja te posebne naknade neće se moći obaviti registracija motornog vozila odnosno provjera tehničke ispravnosti.

#### 19. Članak 27.

Na temelju primjedbi Odbora za zakonodavstvo u članku 27. dodan je novi stavak, kao stavak 2., koji glasi:

"(2) Izvršno rješenje utvrđuje se izvršnim nalogom ovlaštenoj pravnoj osobi za obavljanje platnog prometa, za prijenos sredstava s računa obveznika".

Predloženim dopunama uređuje se postupak provođenja rješenja o izvršenju naplate.

#### 20. Članak 28.

Na temelju amandmana Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša u članku 28., iza riječi: "zastare" stavljen je zarez i dodan tekst: "te ovršnog postupka radi naplate duga".

Ovom dopunom propisana su ovlaštenja Fonda i na provođenje ovršnog postupka radi naplate duga.

#### 21. Članak 29.

Na temelju primjedbi Odbora za zakonodavstvo u članku 29. stavak 2. i 3. izmijenjeni su i glase:

"(2) Fond pravodobno i istinito izvješćuje javnost o obavljanju poslova svoje djelatnosti za koju je osnovan na način propisan statutom Fonda.

(3) Fond je dužan javnosti i sredstvima javnog priopćavanja i na njihov zahtjev davati informacije o obavljanju poslova svoje djelatnosti, te omogućiti uvid u zahtijevanu dokumentaciju".

U stavku 4. iza riječi: "tajna" stavlja se točka, a preostali dio rečenice briše.

Ovom promjenom odredbe članka 29. usklađene su s Aarhuškom konvencijom.

#### 22. Članak 30.

U članku 30. stavak 3. je brisan na temelju primjedbe Odbora za zakonodavstvo, a imajući u vidu zakonom utvrđene nadležnosti Državnog inspektorata.

U istom članku predlagatelj na vlastitu inicijativu briše stavak 4. imajući u vidu da je nadzor nad obračunavanjem i plaćanjem naknada i drugih sredstava obveznika uređen posebnim propisom.

Stavak 5. postaje stavak 4.

#### 23. Članci 31., 32. i 33.

Na prijedlog Odbora za zakonodavstvo članci 31., 32. i 33. su brisani, a dosadašnji članci 34. – 45. postaju članci 31. – 44.

Ova promjena obavljena iz razloga jer se na Fond primjenjuju odredbe općeg poreznog zakona kada se radi o provođenju postupka radi utvrđivanja financijskih prekršaja.

#### 24. Članci 31. – 39.

Članci 31. – 39., koji se odnose na kaznene odredbe, usklađeni su s izvršenim promjenama u materijalnim odredbama Zakona.

#### 25. Članak 40.

Na temelju amandmana Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša članak 40., izmijenjen je i glasi:

"Osnivač osigurava sredstva za osnivanje i početak rada Fonda".

Ovim promjenama obavljeno je usuglašavanje s propisima koji uređuju postupak osnivanja pravne osobe.

#### 26. Članci 42. – 43.

Članci 42. – 43., nomotehnički su uređeni, a rokovi za donošenje provedbenih propisa usklađeni su s primjedbama istaknutim u saborskoj raspravi.

## V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA SU DANA NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

1. Predlagatelj Zakona nije prihvatio amandman zastupnika Drage Krpine da se u članku 9. stavku 3. propiše da je predsjednik Upravnog odbora po svojoj funkciji predsjednik Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Ovaj amandman nije prihvaćen jer je prihvaćen amandman Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša kojim se uređuje da predsjednika i članove Upravnog odbora Fonda imenuje Vlada.

2. Amandman zastupnika Branislava Tušeka na članak 9. stavak 5., kojim se predlaže proširenje Upravnog odbora s predstavnikom Ministarstva nadležnog za poslove turizma, jer bi Upravni odbor trebalo proširiti i s predstavnicima drugih mjerodavnih tijela državne uprave, što je neprovedivo i neracionalno.

3. Amandman Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša na članak 12. djelomično je prihvaćen te je propisana nova naknada na opterećenje okoliša otpadom koju čine naknada na komunalni i/ili neopasni tehnološki otpad i naknada na opasni otpad.

Nije prihvaćen amandman u dijelu koji se odnosi na ustanovljenje naknade na plovila, a također nije prihvaćen amandman u dijelu kojim se propisuje da sredstva postojeće naknade na korištenje općekorisne funkcije šuma i naknade za zaštitu voda budu prihod Fonda. Ovo iz razloga jer je namjena sredstava za korištenje općekorisne funkcije šume i naknade za zaštitu voda uređena posebnim zakonima.

Prema simulacijama ovoga Ministarstva naplata naknade na plovila i funkcioniranje sustava naplate iziskivala bi takve troškove da naplata te naknade ne bi bila isplativa.

Imajući u vidu rasprave saborskih zastupnika i zaključke saborskih odbora predlagatelj Zakona je izmijenjenim tekstom Zakona propisao sve vrste naknada onečišćivača okoliša, naknada korisnika prostora i naknada na opterećivanje okoliša otpadom. Posebno je Zakonom propisan način izračuna i plaćanja tih naknada, kao i posebne naknade te stoga ne bi trebala više biti upitna kvalitetna provedba Zakona u pogledu realizacije sredstava iz propisanih naknada i posebne naknade, te pravično i objektivno utvrđivanje iznosa tih naknada u posebne naknade, vodeći računa o poticajima koje bi ostvarivali obveznici plaćanja za ulaganja u čistiju proizvodnju, smanjenje onečišćenja okoliša emisijama i smanjenje opterećivanja okoliša otpadom.

4. Nije prihvaćen amandman Odbora za turizam da se u članku 14. predvidi da se provedbeni propisi donose i uz mišljenje ministra nadležnog za poslove turizma. Ovo iz razloga jer bi u tom slučaju pravo na mišljenje trebali imati i drugi čelnici mjerodavnih tijela državne uprave.

5. Nije prihvaćen amandman zastupnika Drage Krpine kojim se predlaže da Pravilnik o kriterijima, mjerilima i načinu određivanja naknada koji donosi ministar nadležan za zaštitu okoliša stupa na snagu nakon potvrde u Hrvatskom saboru. Ovo iz razloga jer su ovlaštenja ministra za donošenje provedbenih propisa uređena Zakonom o sustavu državne uprave, a predmetni pravilnik nema takvo značenje da bi za njegovo stupanje na snagu trebalo osigurati i potvrdu u Hrvatskom saboru.

6. Nije prihvaćen amandman Odbora za turizam da se provedbeni propis iz članka 17. stavka 2. donese i uz suglasnost ministra nadležnog za turizam.

Naime, radi se o provedbenom propisu kojim se uređuje način obračunavanja i plaćanja naknada te predlagatelj drži da je za takav provedbeni propis potrebna suglasnost samo ministra nadležnog za energetiku. Kad bi se prihvatio predloženi amandman onda bi pravo na davanje suglasnosti mogli zahtijevati i drugi čelnici mjerodavnih tijela državne uprave.

7. Amandman zastupnika Branislava Tuška na članak 19., kojim predlaže da se iz sredstava Fonda financira i poticanje razvojnih investicija u turizmu, nije prihvaćen iz razloga jer je to pitanje uređeno drugim propisima, i za takva ulaganja osigurana su sredstva iz drugih izvora. Međutim, ako se razvojnim investicijama u turizmu pridonosi unapređenju okoliša, odnosno očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, onda se poticajna sredstva iz izvora utvrđenih predloženim Zakonom mogu koristiti temeljem članka 19. stavka 1. podstavka 12.

8. Nije prihvaćen amandman zastupnika Branislava Tuška na članak 19. kojim se predlaže korištenje sredstava Fonda za poticanje i sufinanciranje mladih znanstvenih novaka koji rade na projektima i programima obnovljivih izvora energije iz razloga što su za tu namjenu predviđena sredstva iz drugih izvora, a mogu se koristiti sredstva Fonda za te namjene sukladno odredbama članka 19. stavka 1. podstavka 13.

## **P O P I S**

### **MJERODAVNIH TIJELA I PRAVNIH OSOBA ČIJA SE MIŠLJENJA NA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA PRILAŽU**

1. **Ministarstvo gospodarstva,**
2. **Ministarstvo za europske integracije,**
3. **Ministarstvo financija**
4. **Ministarstvo vanjskih poslova,**
5. **Ministarstvo unutarnjih poslova**
6. **Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo,**
7. **Ministarstvo turizma,**
8. **Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo,**
9. **Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva,**
10. **Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave**
11. **Ministarstvo pomorstva, prometa i veza,**
12. **Državna uprava za vode,**
13. **Državni inspektorat,**
14. **Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske,**
15. **INA Industrija nafte d.d.**
16. **Hrvatski poslovni savez za održivi razvoj**
17. **Hrvatska gospodarska komora,**
18. **Hrvatska udruga poslodavaca**
19. **Hrvatska narodna banka**
20. **Mišljenje međunarodnog eksperta, predstavnika Njemačke Agencije za tehničku suradnju (GTZ).**